

ВІДГУК

**офіційного опонента – кандидата педагогічних наук,
доцента, професора кафедри вокального виконавства**

факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського

УДУ імені Михайла Драгоманова

Жигінас Тетяни Володимирівни

на дисертаційну роботу Ян Пенфей

«Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу

України і Китаю

на засадах Європейської вокальної культури»,

подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань

01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

1. Актуальність теми дослідження.

В сучасних умовах глобалізаційні зрушення відбуваються в різних сферах, політичній, економічній, виробничій, у відносинах між народами та освітній сфері. Все потужнішими виступають тенденції до встановлення нових культурних діалогів, міжнародних творчих та освітніх проектів, чітко прослідковуються позитивні тенденції інтернаціоналізації освітнього простору, зокрема, в українській мистецькій освіті, яка сприяє до продовження дружніх стосунків з різними країнами світу, відкриває широкі перспективи для надання освітніх послуг вітчизняним та іноземним здобувачам всіх рівнів освіти, пройшла апробування та перевірена часом як професійна та фахово-смка.

Спрямованість сучасної української мистецької освіти на підвищення професіоналізму, конкурентної спроможності здобувачів виступає визначальним вектором в оновленні та удосконаленні процесу фахової підготовки у закладах вищої освіти, зокрема, в підготовці професійних кадрів у галузі музичного мистецтва до виконавської й музично-педагогічної діяльності.

Зміст дисертації виявляє сутність самої системи мистецької освіти України спрямованої до формування виконавської культури європейських стандартів, що уможливорює формування відповідної виконавської та методичної культури

майбутніх вокальних педагогів і вокалістів виконавців. Потужним заохочувальним фактором є можливість вивчення кращих здобутків європейської вокальної культури на факультетах мистецтв українських університетів, передача досвіду педагогів-вокалістів – носіїв культурних виконавських традицій, які володіють мистецько-культурними надбаннями, національними та європейськими вокально-виконавськими, вокально-педагогічними цінностями.

У викладі матеріалів дослідження актуалізовано науково-зрілу позицію Ян Пенфей щодо визнання цінності європейської вокальної культури, важливості досягнення майбутніми викладачами вокалу України та Китаю надбань європейської вокальної спадщини у повноті національно-культурних, жанрових, стильових та інтонаційно-формотворчих проявів, осмислення яких сприятиме оволодінню специфічним виконавським інструментарієм, втіленню художньо-образного змісту вокальних творів у навчальній вокальній практиці, подальшій популяризації європейських вокальних артефактів, що в цілому, сприяє удосконаленню процесу фахової підготовки здобувачів вищої освіти в галузі музичного мистецтва до виконавської й музично-педагогічної діяльності.

Вищезазначене підтримується представленими у дослідженні аргументованими пошукувачем суперечностями між: потужними здобутками в галузі музичної педагогіки щодо методів і технологій підготовки здобувачів вищої освіти в галузі музичного мистецтва до виконавської й музично-педагогічної діяльності та недостатньою розробленістю питань підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до використання педагогічного потенціалу європейської вокальної спадщини; активним дослідженням проблем формування вокально-виконавської майстерності та недостатньою увагою до питань її інтеграції із загально-мистецькою компетентністю, яка становить підґрунтя глибокого пізнання й стилістично-достовірного інтерпретування художньо-образного змісту вокальних творів різних напрямів і стилів; плідними здобутками щодо творчого впровадження методів формування фонаційно-виконавських навичок, запозичених з досвіду італійського бельканто і

недостатньою увагою до цінних ідей і методів навчання співу, що склалися в різних історико-стильових і мистецько-національних європейських культурах.

Виявлені суперечності особливо актуалізують значення підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності на засадах освоєння цінностей європейської вокальної культури та сприяють формуванню індивідуального цілісного (комплексного) утворення, яке забезпечує реалізацію поставлених у дослідженні завдань і, в цілому, фахову підготовленість викладачів вокалу до фахової виконавської та викладацької діяльності.

З огляду на викладене, вважаємо вибір Ян Пенфей теми дисертаційного дослідження: «Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах Європейської вокальної культури» цілком виправданим, актуальним і своєчасним для вирішення актуальних проблем вищої мистецької освіти.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обрана проблема та її опрацювання має високий ступінь наукової достовірності результатів представлених у дослідженні Ян Пенфей.

У першому розділі представлено сутність і процес становлення й розвитку феномену європейської вокальної культури, актуалізовано духовну та соціокультурну цінність її спадщини. Вартують представлені авторські визначення ключових понять, зокрема, широкий сенс трактування феномена «вокальна культура», та вузький, притаманний до специфіки дослідження, а також педагогічний контекст поняття «вокальної культури».

Розкрито *сутність* актуальних понять як «вокально-фахова підготовка», «підготовленість майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності» з чого логічним є висновок пошукувача щодо важливості підготовленості магістрантів які оволоділи цілісним комплексом особистісних, професійно-значущих властивостей, фаховою компетентністю, здатністю до творчої реалізації здобутого, підготовленістю до можливих викликів і змін у професійній дійсності.

У ключовій авторській дефініції увага Ян Пенфей акцентується на значущості підготовленості майбутніх викладачів вокалу як цілісної, професійно значущої якості, утвореної на засадах глибокої і всебічної художньо-естетичної, мистецької та музично-фахової освіченості, набутої психолого-педагогічної й вокально-методичної компетентності, інтерпретаційно-виконавської майстерності й досвіду вокально-педагогічної та самовдосконалювальної діяльності, що у комплексі сприятиме досягненню здобувачами високого рівня професійної досконаlostі, творчої самореалізації й конкурентної спроможності.

На засадах ґрунтовного аналізу заявленої проблеми Ян Пенфей визначив структуру підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності в єдності особистісно-мотиваційного, мистецько-гностичного, формувально-герменевтичного, фахово-творчого компонентів, надавши змістовну характеристику кожному з них, врахувавши культурні та освітні потреби суспільства нашого часу.

У другому розділі аргументовано методологічне й методичне обґрунтування методики підготовки майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності. Виявлено особливо ціннісний контекст авторського бачення результатів підготовленості майбутніх викладачів вокалу, який визначено як *розкриття в педагогічному процесі унікальності кожної особистості, виконавської індивідуальності, творчих потенцій, усвідомлення своєї ролі у збагаченні мистецького поля суспільства.*

Особливо *вартісним* виступають авторські акценти щодо творчого зростання та професійного становлення майбутніх викладачів вокалу, які Ян Пенфей пов'язує з набутими навичками, як-от: професійне спілкування, емпатія, невербальна взаємодія, прояв педагогічного такту, а також впроваджених авторських ідей створення унікального відкритого комунікативного простору, учасники якого виступають, водночас, і його активними суб'єктами.

Наукомісткий потенціал досліджуваного феномену скерував пошукувача до обґрунтування цілісного комплексу методичних засад, який охоплює наукові підходи, принципи, педагогічні умови та власне методику фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах Європейської вокальної

культури, який підтримувався *педагогічними умовами* формування означеного феномену (забезпечення художньо-креативного освітнього середовища для стимулювання самостійності й творчої активності здобувачів у процесі опанування європейської вокальної спадщини; спонукання до удосконалення мистецької освіченості, спрямованої на підготовку майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності на засадах європейської вокальної культури; органічне сполучення традиційних та інноваційних методів і технологій підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності у процесі опанування європейської вокальної спадщини.

Проведений пошукувачем констатувальний експеримент посприяв виявленню рівнів підготовленості здобувачів до вокально-педагогічної діяльності: творчого, самостійного, репродуктивного і фрагментарного, та дозволив виявити типові проблеми у підготовленості майбутніх викладачів вокалу до здійснення вокально-інтерпретаційної діяльності. Їх опрацювання вилилось в аргументовані завдання формувального експерименту та підтримувались виробленні слушних авторських методів та прийомів, які посприяли підвищенню рівнів підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахово-професійної діяльності.

Упровадження авторської методики відбулось під час проведення формувального експерименту, здійсненого поетапно, що включав організаційно-інформативний, формувально-інтерпретаційний, пошуково-апробаційний етапи. На кожному з етапів формувального експерименту Ян Пенфей вдало були підібрані відповідні форми і методи, зокрема, насичення занять художньо-гедоністичними враженнями, диспути, «круглі столи», виконання творчих проектів, застосування хмарних технологій, запровадження «непрямого» стилю керівництва, фасилітативна педагогічна підтримка, аналіз, інтерпретаційна робота, тренінги імпровізаційно-театральної, рухово-пластичної, релаксично-сугестивної технологій, активізація науково-методичної, апробаційно-педагогічної діяльності, аналітико-критичні, пізнавально-інтерактивні, продуктивно-творчі завдання, опанування інновацій в галузі вокальної

педагогіки та інформаційно-комунікативних технологій та багато інших цікавих методів та завдань, які були виконаними у повному обсязі.

Вірогідність розроблених Ян Пенфей принципів, педагогічних умов, методів, прийомів та етапів методики фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах Європейської вокальної культури, *підтверджено* статистичною обробкою результатів експериментального дослідження, яка уможливила виявлення позитивної динаміки рівнів сформованості досліджуваного феномену в експериментальній групі, що *й засвідчила* доцільність впровадження розробленої авторської методики в практику підготовки.

3. Наукова новизна одержаних результатів.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше* науково обґрунтовано *методику вокальної підготовки здобувачів у процесі засвоєння європейської вокальної культури*; розроблено методичну модель експериментальної підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю до майбутньої вокально-фахової діяльності на засадах концептуальних положень наукових підходів (культурологічного, рефлексивного, мистецько-компетентнісного, особистісно-персоналізованого й комунікативно-синергійного) та принципів їх реалізації: розширення меж вокально-фахової освіченості й художньо-асоціативних уявлень завдяки збагаченню досвіду пізнання суміжних видів мистецтва; технологічності формування інтелектуально-мистецьких і вокально-практичних (інтерпретаційно-виконавських та педагогічних) навичок в їх взаємозв'язку і взаємодоповненні; упередження типових для викладачів-початківців помилок за рахунок набуття узагальнено-інтегративних знань та спрямованості рефлексивно-свідомої самооцінки на самокорекцію й самовдосконалення; індивідуалізовано-гармонічного варіювання навчальних завдань; багатовекторності фахової самореалізації, побудованої на засадах діалогічно-творчого стилю педагогічного спілкування; в обґрунтованих педагогічних умовах: забезпечення художньо-креативного освітнього середовища для стимулювання самостійності й творчої

активності здобувачів у процесі опанування європейської вокальної спадщини; спонукання до збагачення мистецької обізнаності, спрямованої на вдосконалення підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності на засадах опанування європейської вокальної культури; органічне сполучення традиційних та інноваційних технологій підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності у процесі опанування європейської вокальної спадщини.

Уточнено сутність поняття «європейська вокальна культура».

Матеріали дослідження **впроваджено в освітній процес** Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Довідка від 27.12.2024, №3129/24. •

4. Повнота викладу основних результатів дисертації в публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

Основні результати дисертації висвітлено у 8 публікаціях, виданих українською та англійською мовами, з яких 1 одноосібна стаття у наукометричному виданні, 3 статті – у наукових фахових виданнях України, одна з яких одноосібна і дві – у співавторстві, та 4 – апробаційного характеру, 3 з яких у співавторстві.

5. Практичне значення результатів дослідження полягає у доцільності впровадження розробленої методики підготовки майбутніх українських і китайських викладачів вокалу на засадах європейської вокальної культури, використанні критеріально-діагностичного механізму вияву рівнів підготовленості здобувачів до вокально-фахової діяльності за обґрунтованими критеріями – персоналізовано-мобілізаційним, художньо-когнітивним, виконавсько-інтерпретаційним та досвідно-результативним з відповідними показниками і ознаками прояву.

Пропонована методика може застосуватися в процесі самоосвіти й самовдосконалення майбутніх магістрантів музичного мистецтва, викладачів

вокалу освітніх закладів різного кваліфікаційного рівня, а також у системі підвищення кваліфікації українських і китайських фахівців.

6. Зауваження та дискусійні положення до дисертації. Відзначаючи наукову вартість і практичну значущість дисертаційного дослідження Ян Пенфей, слід висловити певні зауваження/побажання.

1. Важливість здатності майбутніх вокальних педагогів до глибокого аналізу вокальних творів європейської класичної скарбниці та подальшої вокально-виконавської інтерпретації музичних творів різних стилів, жанрів, беззаперечна. Було б доречним приділити більше уваги педагогічній інтерпретації вокальних творів, складанню конкретних порад для вокалістів, які, на наш погляд, сприятимуть фаховій зорієнтованості до пошуку ефективних форм та методів цілісного впровадження власних здобутків у професійній самореалізації, як викладачів вокалу.
2. На наш погляд, слід приділити більше уваги розкриттю оригінальної ідеї методичної креативності майбутніх викладачів вокалу, запропоновану автором, згідно продуктивно-творчого напрямку методичної та практичної підготовки здобувачів, яка б збагатила дослідження.
3. У додатках до дисертації дослідник наводить фото-документацію щодо проведення занять з вокалу з групою студентів. Було б цікаво дізнатися, в чому полягають відмінності індивідуальної та колективної форми вокальних занять з погляду вирішення завдань дослідження.
4. У тексті зустрічаються поодинокі граматично-стильові недоліки.

На нашу думку, зазначені вище зауваження/побажання не впливають на загальну позитивну оцінку виконаної Ян Пенфей дисертаційної роботи, якій притаманні глибина розкриття сутності проблеми, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, оригінальність представленої авторської методики та доцільність її впровадження в освітній процес підготовки майбутніх викладачів вокалу України та Китаю.

Висновок. Дисертаційна робота Ян Пенфей «Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах Європейської вокальної культури», є цілісним, завершеним науковим дослідженням на актуальну тему, виконане автором самостійно й підтверджене новими науково-обґрунтованими результатами, які в сукупності розв'язують конкретне наукове завдання, що має прогресивне значення для розвитку теорії та методики музичної освіти. Дисертаційна робота Ян Пенфей відповідає чинним вимогам п. п. 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор, Ян Пенфей заслуговує на присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент:
кандидат педагогічних наук, доцент,
професор кафедри вокального виконавства
факультету мистецтв
імені Анатолія Авдієвського
Українського Державного університету
імені Михайла Драгоманова

